

SYLABUS

MODULU EKONOMICKÉ ASPEKTY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

MIROSLAV KALOČ

VÍTĚZSLAV ZAMARSKÝ

Ostrava 2011

Název: Ekonomické aspekty ochrany životního prostředí
Autoři: MIROSLAV KALOČ, VÍTĚZSLAV ZAMARSKÝ
Vydání: první, 2011
Počet stran: 16
Tisk: Vysoká škola podnikání, a. s.

Vydala: Vysoká škola podnikání, a. s. v Ostravě
Michálkovická 1810/181
710 00 Ostrava – Slezská Ostrava

©

© Vysoká škola podnikání, a.s. v Ostravě

1. Název modulu
Ekonomické aspekty ochrany životního prostředí
2. Číselné označení: <i>nevyplňovat</i>

3. Zařazení modulu do studia	bakalářské studium	
	3. ročník	
	6. semestr	
Typ modulu	modul specializačního zaměření	
	povinně volitelný	
	mezioborový/oborový	
Rozsah výuky (v hodinách)	prezenční forma	42 přednášek + 28 cvičení
	kombinovaná forma	16 konzultací
Forma ukončení	zápočet, zkouška generovaná z dosažených bodů	

4. Studijní zátěž	3,5 kreditů
--------------------------	--------------------

Charakteristika studijní zátěže u prezenční formy a kombinované formy studia	
Prezenční studium	Ohodnocení kredity
3 h přednášek á 14 týdnů	1,0
2h cvičení á 14 týdnů	1,0
Ročníková práce	1,5
Celkem	3,5

Kombinované studium	Odhodnocení kredity
Celkem	3,5

5. Jména vyučujících				
Příjmení	Jméno, tituly	Zařazení	Kontakt	Forma výuky
Kaloč	Miroslav, prof., Ing., CSc.	vyučující	Miroslav.Kaloc@vsb.cz	PS, KS
Zamarský	Vítězslav, prof., Ing., CSc.	garant	Vitezslav.Zamarsky@vsp.cz	PS, KS

6. Zaměření modulu
<p>Je volitelný, koresponduje s modulem Ekologické aspekty podnikání, je bezprostředním doplňkem ekonomických disciplin a v řadě míst s nimi těsně souvisí. V konkrétních formách vysvětluje teorii a aplikační praxi v oblasti ochrany životního prostředí, student po absolvování nabývá základní znalosti, které se posléze rozšiřují během praktické činnosti po absoltoriu</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ upozorňuje na mnohdy neprávem opomíjené ekonomické souvislosti a limity z oboru ochrany životního prostředí při rozvíjení podnikatelských aktivit ❖ poskytuje i praktické návody z oblasti výběru a ekonomického hodnocení ekotechnických prostředků ❖ zdůrazňuje legislativní rámec podnikatelských aktivit právě z pohledu ochrany životního prostředí ❖ obsahové zaměření cvičení včetně ročníkové práce umožňuje studentům řešit praktickou aplikaci na konkrétním příkladu, což mu posléze usnadňuje případnou činnost v praxi.

7. Výstupy z učení
<ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojit si názvosloví z dané oblasti, ❖ dokázat jej tvořivě uplatňovat, ❖ orientovat se ve vyhodnocování dokumentace, ❖ dokázat znalost přípravy podkladů pro předepsanou průvodní dokumentaci v dané

- aktivitě,
- ❖ umět sestavit podklady pro evaluační a decisní jednání,
 - ❖ být schopen textace argumentů a orientace v obecných celospolečensky platných předpisech.

8. Nezbytné předpoklady

Úspěšné absolvování předchozího modulu a dílčích částí souvisejících modulů z oblasti ekonomických disciplin.

9. Obsah

Učivo je rozděleno do 9 samostatných, na sebe navazujících témat (kapitol).

Poř. č.	Téma	Prezenční výuka	
		přednáška	cvičení
1.	Úvod do modulu. Vymezení základních pojmů. Energetická zajištěnost společnosti	ano	ano
2.	Ekonomické nástroje v péči o životní prostředí, financování péče o životní prostředí	ano	ano
3.	Environmentální a ostatní investice, ekonomické a ekologické hodnocení environmentálních opatření	ano	ano
4.	Postupy při výběru ekotechnických prostředků, ekonomika, hodnocení důsledků použití ekotechnických prostředků	ano	ne
5.	Ekologická a ekonomická rizika jako součást podnikatelských aktivit, ekonomické hodnocení	ano	ano
6.	Metody hodnocení škod na životní prostředí	ano	ne
7.	Monetární a nemonetární hodnocení škod	ano	ne
8.	Hodnocení kvality životního prostředí, environmentální audit, formy provádění	ano	ne
9.	Ekonomika odstraňování škod	ano	ano

Téma číslo	1				
Název tématu	Základní pojmy. Energetická zajištěnost společnosti				
Rozsah výuky	přednáška	3	cvičení	2	
Pořadí	přednášky	1	cvičení	1	
Osnova tématu přednášky č. 1	<ul style="list-style-type: none"> ❖ názvosloví k problematice životního prostředí ❖ vývoj životního prostředí a nároky populace ❖ pojem pohoda a její formy, způsoby zajištění ❖ paliva, jejich použití, souvislost s ŽP ❖ obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, jaderná energie 				
Klíčová slova	energie, energetické zdroje, jaderná energie, pohoda				
Aktivity na cvičení č. 1	<ul style="list-style-type: none"> ❖ seznámení se se systémem studia v modulu, zadání individuálních ročníkových prací, dohoda na systému konzultací 				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Herčík, M.	111 otázek a odpovědí o životním prostředí	Montanex	Ostrava	2004	80-7225-123-6
Kaloč, M.	Příprava uhelné vsázky	VŠB	Ostrava	1982	

Téma číslo	2				
Název tématu	Ekonomické nástroje v péči o životní prostředí, financování péče o životní prostředí				
Rozsah výuky	přednáška	3	cvičení	2	
Pořadí	přednášky	2	cvičení	2	
Osnova tématu přednášky č. 2	<ul style="list-style-type: none"> ❖ řízení péče o životní prostředí ❖ pojmy tvorba a ochrana ŽP ❖ správní orgány a občanské iniciativy ❖ nástroje k řízení péče o životní prostředí ❖ stimulační ❖ zdroje financování OŽP 				
Klíčová slova	tvorba a ochrana ŽP, správní orgány v oblasti OŽP, Nástroje k řízení péče o ŽP, pozitivní a negativní stimulační, zdroje financování, fondy, nadace, daňová politika				

Aktivity na cvičení č. 2	<ul style="list-style-type: none"> ❖ seminární projednání jednotlivých druhů financování v konkrétních podmínkách ❖ prvotní konzultace k ročníkovým pracím 				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Kaloč, M.	Ekonomické aspekty ekologie	VŠB-TUO	Ostrava	1997	
Legislativní výnosy – aktuálně platné					
Šimíčková, M.	Environmentální ekonomie	VŠB-TUO	Ostrava	2002	80-7078-530-6

Téma číslo	3				
Název tématu	Environmentální a ostatní investice, ekologické a ekonomické hodnocení environmentálních opatření				
Rozsah výuky	přednáška	6	cvičení	2	
Pořadí	přednášky	3,4	cvičení	3	
Osnova tématu přednášky č. 3	<ul style="list-style-type: none"> ❖ pojem environmentální opatření ❖ zařízení, technologie, charakterizace ❖ investice, odpisová praxe ❖ vliv ekotechnických prostředků na hospodaření, sestavu rozpočtu, plánování eko-prostředků 				
Osnova tématu přednášky č. 4	<ul style="list-style-type: none"> ❖ hodnocení účinku ekotechnických opatření ❖ položky ekonomického hodnocení ❖ položky ekologického hodnocení ❖ BAT a BREF (Best Available Technique, BAT Reference Documents) ❖ garance 				
Klíčová slova	investice, environmentální investice, odpisy, ekologické parametry, ekonomické parametry, rozpočet podniku				
Aktivity na cvičení č. 3	<ul style="list-style-type: none"> ❖ prezentace dílčích částí ročníkových prací podle jednotlivců ve vztahu k této tématice, konzultace 				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Kaloč, M.	Sylabus Ekonomické aspekty ekologie	VŠB-TUO	Ostrava	1997	

Kaloč, M., Herčík, M., Obroučka, K.	Metody hodnocení škod a oceňování změn kvality životního prostředí	VŠP a.s.	Ostrava	2005	80-86764- 44-3
Šimíčková, M.	Environmentální ekonomie	VŠB-TUO	Ostrava	2002	80-7078- 530-6

Téma číslo	4				
Název tématu	Postupy při výběru ekotechnických prostředků, ekonomika, hodnocení důsledků použití ekotechnických prostředků				
Rozsah výuky	přednáška	3	cvičení	0	
Pořadí	přednášky	5	cvičení	-	
Osnova tématu přednášky č. 5	<ul style="list-style-type: none"> ❖ obecné podmínky optimálního výběru ekotechniky ❖ systém a subsystémy ❖ kritická diskuse ❖ rozhodovací analýza ❖ časový průběh výběru a hodnocení ekotechnických prostředků ❖ kriteria výběru ❖ výběrové řízení 				
Klíčová slova	výběrové řízení, kritická diskuse, párová analýza				
Aktivity na cvičení	--				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Hadrabová, A.	Ekologické aspekty podnikání	VŠE	Praha	1996	80-7079-415-1
Herčík, M.	Životní prostředí – základy environmentalistiky	VŠV-TU	Ostrava	2006	978-80-248-1073-7
Kaloč, M.	Sylabus Ekonomické aspekty ekologie	VŠB-TUO	Ostrava	1997	

Téma číslo	5				
Název tématu	Ekologická a ekonomická rizika jako součást podnikatelských aktivit, ekonomické hodnocení				
Rozsah výuky	přednáška	3	cvičení	2	
Pořadí	přednášky	6	cvičení	4	
Osnova tématu přednášky č. 6	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ekologická rizika - systemizace ❖ ekonomická rizika – systemizace ❖ důsledky pro podnikatelské aktivity ❖ ekonomická stabilita podniku, vliv na image ❖ hodnocení obou typů rizik a jejich souvislosti s ekonomickou stabilitou podniku 				
Klíčová slova	riziko, škoda, ekologie, ekonomika, podnikatelské aktivity, ekonomická stabilita podniku, image podniku				
Aktivity na cvičení č. 4	❖ seminární rozbor rizik a ekonomické stability podniku – konkrétní případy				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Hadrabová, A.	Ekologické aspekty podnikání	VŠE	Praha	1996	80-7079-415-1
Kaloč, M.	Sylabus Ekonomické aspekty ekologie	VŠB-TUO	Ostrava	1997	
Kaloč, M. – Kuběna, O.	Ekonomická rizika	VŠP a.s.	Ostrava	2011	
Kaloč, M., Herčík, M., Obroučka, K.	Metody hodnocení škod a oceňování změn kvality životního prostředí	VŠP a.s.	Ostrava	2005	80-87664-44-3

Téma číslo	6			
Název tématu	Metody hodnocení škod na životním prostředí			
Rozsah výuky	přednáška	3	cvičení	0

Pořadí	přednášky	7	cvičení	-	
Osnova tématu přednášky č. 7	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vymezení problému ❖ kategorie a metody hodnocení škod na životním prostředí ❖ nákladové metody ❖ ostatní metody 				
Klíčová slova	metody hodnocení škod, nákladové metody, ostatní metody				
Aktivity na cvičení	❖ -				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Hadrabová, A.	Ekologické aspekty podnikání	VŠE	Praha	1996	80-7079-415-1
Kaloč, M., Herčík, M., Obroučka, K.	Metody hodnocení škod a oceňování změn kvality životního prostředí	VŠP a.s.	Ostrava	2005	80-87664-44-3

Téma číslo	7			
Název tématu	Monetární a nemonetární hodnocení škod na životním prostředí			
Rozsah výuky	přednáška	6	cvičení	0
Pořadí	přednášky	8,9	cvičení	-
Osnova tématu přednášky č. 8	<ul style="list-style-type: none"> ❖ monetární hodnocení škod ❖ sociální hodnocení škod ❖ ekologické hodnocení škod ❖ ekonomické hodnocení škod ❖ ekologická újma 			
Osnova tématu přednášky č. 9	<ul style="list-style-type: none"> ❖ nemonetární hodnocení škod ❖ metoda TUKP ❖ metoda podle D. Fullera ❖ Určování hodnot kvalitativních multiplikátorů ❖ Metody bodovací 			
Klíčová slova	škody, rizika, finanční náklady, ekonomická rizika, monetární a nemonetární hodnocení, metody TUKP, Fullerova, multiplikátorů,			

	bodovací				
Aktivity na cvičení	❖ -				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Kaloč, M. - Herčík, M., Obroučka, K.	Metody hodnocení škod a oceňování vlivů na životní prostředí.	Vysoká škola podnikání, a.s.	Ostrava	2005	80-86764- 44-3
Obršálová, I.	Stanovení škod na životním prostředí způsobených průmyslovou činností v území	VŠB-TU	Ostrava	1999	
Lapčík, V.	Oceňování vlivů na životní prostředí	ES VŠB-TU	Ostrava	1996	80-7078- 316-8

Téma číslo	8			
Název tématu	Hodnocení kvality životního prostředí, environmentální audit, formy provádění			
Rozsah výuky	přednáška	6	cvičení	0
Pořadí	přednášky	10,11	cvičení	-
Osnova tématu přednášky č. 10	<ul style="list-style-type: none"> ❖ parametry hodnocení kvality životního prostředí ❖ Zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí – v platném znění ❖ Zákon č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci – v platném znění ❖ Hlediska hodnocení ❖ Pracovní postupy 			
Osnova tématu	❖ formulace pojmu audit			

přednášky č. 11	<ul style="list-style-type: none"> ❖ cíle environmentálního auditu ❖ druhy auditu ❖ hlediska environmentálních auditů ❖ metody auditů ❖ fáze auditů 				
Klíčová slova	škody, integrovaná prevence, BAT, VREF, audit, environment				
Aktivity na cvičení	❖ -				
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
ČSN EN ISO 19011/2003 Směrnice pro auditování systému managementu kvality a systému environmentálního auditu					
Grosse, H.	Environmentální management a audit	VŠB – TU	Ostrava	1998	80-7078-531-4
Kubínová, Z. – Kantora, Z.	Systém environmentálního managementu a auditů v malých a středních podnicích	MŽP	Praha	1998	80-7212-037-9

Téma číslo	9			
Název tématu	Ekonomika odstraňování škod			
Rozsah výuky	přednáška	9	cvičení	6
Pořadí	přednášky	12,13,14	cvičení	5,6,7
Osnova tématu přednášky č. 12	<ul style="list-style-type: none"> ❖ brownfields, blackfields, greenfields ❖ vysvětlení pojmů ❖ charakteristické prvky ❖ souvislost druhů aktivit a stupně znehodnocení krajiny ❖ technická náročnost nápravných operací ❖ ekonomická náročnost nápravných operací 			
Aktivity na cvičení č. 5	❖ prohlídka a dokumentace vybrané lokality po metalurgické výrobě, zpracování anotace - individuálně			
Osnova tématu	<ul style="list-style-type: none"> ❖ návrh nápravných operací ❖ cíle nápravných operací ❖ cílové parametry nápravných operací ❖ strategické koncepce nápravných opatření 			

přednášky č. 13					
Aktivity na cvičení č. 6		❖ prohlídka a dokumentace vybrané lokality po chemické výrobě, zpracování anotace – individuálně			
Osnova tématu přednášky č. 14		<ul style="list-style-type: none"> ❖ právní úprava nápravných operací ❖ vytýčení postupových kroků ❖ určení ekonomické a finanční náročnosti nezbytných operací ❖ sestavení rozpočtu ❖ harmonogram plnění projektových prací ❖ souhrnné zhodnocení ekonomiky ❖ účetnické práce 			
Aktivity na cvičení č. 7		❖ prezentace ročníkových prací, minikonference ve skupině			
Klíčová slova		brownfields, blackfields, greenfields, sanace, strategie sanací, operace in situ, operace ex situ, legislativa, smlouvy, majetkové nároky, smlouvy, finanční vyrovnání, ohlašovací povinnost, rozpočet, finance			
Základní literatura k tématu					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Dědič, J. a kol.	Učebnice práva pro ekonomy	Prospektrum	Praha	1994	80-85431-95-5
Kadeřábková, B. – Pecha, M.	Brownfields, jak vznikají, co s nimi	C. H. Beck	Praha	2010	978-80-7400-123-9
Macháčková, M.	Smlouvy a jejich náležitosti	Computer Press	Brno	2003	80-7226-961-5
Tošovská, E. – Sidorov, E. – Ritschelová, I. – Farský, M.	Makroekonomické souvislosti ochrany životního prostředí	C. H. Beck	Praha	2010	978-80-7400-308-0
Zamarský, B. – Tylčer, J. – Střelec, T.	Regenerace průmyslových ploch	VŠB-TU	Ostrava	2009	978-80-248-2132-0

10. Literatura modulu a další studijní zdroje					
Povinná literatura					
Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Dědič, J. a kol.	Učebnice práva pro ekonomy	Prospektrum	Praha	1994	80-85431-95-5
Hadrabová, A.	Ekologické aspekty podnikání	VŠE	Praha	1996	80-7079-415-1
Herčík, M.	111 otázek a odpovědí o životním prostředí	Montanex	Ostrava	2004	80-7225-123-6
Herčík, M.	Životní prostředí – základy environmentalistiky	VŠV-TU	Ostrava	2006	978-80-248-1037-7
Kadeřábková, B. – Pecha, M.	Brownfields, jak vznikají, co s nimi	C. H. Beck	Praha	2010	978-80-7400-123-9
Kaloč, M.	Příprava uhelné vsázky	VŠB	Ostrava	1982	
Kaloč, M.	Sylabus Ekonomické aspekty ekologie	VŠB-TUO	Ostrava	1997	
Kaloč, M. - Herčík, M., Obroučka, K.	Metody hodnocení škod a oceňování vlivů na životní prostředí.	Vysoká škola podnikání, a.s.	Ostrava	2005	80-86764-44-3
Kaloč, M. – Kuběna, O.	Ekonomická rizika	VŠP a.s.	Ostrava	2011	
Kaloč, M., Herčík, M., Obroučka, K.	Metody hodnocení škod a oceňování změn kvality životního prostředí	VŠP a.s.	Ostrava	2005	80-86764-44-3
Lapčík, V.	Oceňování vlivů na životní prostředí	ES VŠB-TU,	Ostrava	1996	80-7078-316-8
Legislativní výnosy – aktuálně platné					
Macháčková, M.	Smlouvy a jejich náležitosti	Computer Press	Brno	2003	80-7226-961-5

Obršálová, I.	Stanovení škod na životním prostředí způsobených průmyslovou činností v území	VŠB-TU	Ostrava	1999	
Šimíčková, M.	Environmentální ekonomie	VŠB-TUO	Ostrava	2002	80-7078-530-6
Tošovská, E. – Sidorov, E. – Ritschelová, I. – Farský, M.	Makroekonomické souvislosti ochrany životního prostředí	C. H. Beck	Praha	2010	978-80-7400-308-0
Zamarský, B. – Tylčer, J. – Střelec, T.	Regenerace průmyslových ploch	VŠB-TU	Ostrava	2009	978-80-248-2132-0

Doporučená literatura

Jméno autora	Název	Vydavatel	Místo vydání	Rok vydání	ISBN
Kubínová, Z. – Kantora, Z.	Systém environmentálního managementu a auditů v malých a středních podnicích	MŽP	Praha	1998	80-7212-037-9

ČSN EN ISO 19011/2003 Směrnice pro auditování systému managementu kvality a systému environmentálního auditu

Grosse, H.	Environmentální management a audit	VŠB – TU	Ostrava	1998	80-7078-531-4
------------	------------------------------------	----------	---------	------	---------------

Ostatní zdroje

Odkaz na zdroj	Název	Další specifikace

Studijní pomůcky

Název	Další specifikace

11. Vyučovací metody

- ❖ přednášky,
- ❖ cvičení,
- ❖ samostudium,
- ❖ ročníková práce.

Zbývající hodinový fond cvičení v rozsahu 18 hodin je věnován samostatné ročníkové práci na konkrétní tématiku, bude využit jak k samostatné práci studenta individuálně, tak i k prezentaci dílčích výsledků v podobě minikonference ve studijní skupině. Ve vhodných případech bude možno v práci pokračovat až do stadia závěrečné bakalářské práce.

Minikonference se předpokládá v podobě posledního cvičení před závěrečným hodnocením a udělením zápočtu

12. Metody hodnocení + způsob ukončení modulu

V průběhu modulu bude student hodnocen v následujících aktivitách:

- ❖ aktivita na cvičeních, hodnotí se interaktivní diskuse a aktivita v podobě minikonference ve skupině,
- ❖ vypracování a prezentace ročníkové práce

Modul je zakončen zápočtem. Zkouška je generována dle dosažených bodů.

13. Vyučovací jazyk

- ❖ český jazyk